

Útsøla av KT fólki

Eyðgunn Samuelson

tingkvinna fyri Javnaðarflokkinn



Fyrst vóru vit vitni til, at sjálvt figgjarmálaráðið bjóðaði eitt starv til sølu á keypsportalinum. Treytirnar fyri at kunna »ogna« sær starvi, var lutvíst fakligir førleikar og lutvíst hvussu bíligur viðkomandi var í løn. Førleikarnir, ið viðkomandi starvsfólk skuldi hava, vóru júst førleikar innanfyri KT.

Stutt eftir frættist, at peningastovnarnir hava avgjørt at teirra netbanki skal brúka ein part av Nemid skipanini. Nú skulu vit øll hava eitt login frá Nemid fyri at koma inn í okkara netbanka. Tað kann ljóða skilagott, men haldi ikki at royndirnar, ið vit hava havt, higartil, við at peningastovnarnir fluttu øll síni peningaviðurskipti av landinum, ger at vit skulu leypa á leistum. Vit hava fingið eina skipan, ið als ikki er betur, enn tann ið vit høvdu og sum hevur kostað bankunum, og harvið viðskiftafólki bankans, milliónaupphæddir. Støðan hjá Elektron er viknað munandi og talið av ársverkem er minka við meir enn einum triðingi.

Vit fáa at vita at hesaferð snýr tað seg um trygdina í netbankanum, hon er ikki nóg góð og tí hava teir valt at brúka login partin av nemid. Samstundis hoyra vit føroysk KT fólk siga, í miðlunum, at skipanin hjá Elektron »Mín lykil« er ein líka so góð og trygg skipan sum nemid.

Haldi bara tað er sera harmiligt, at bankarnir tykjast at loypa uppum, har garðurin er lægstur, aftur hesaferð. Gamaní eru teir ikki álagdir at vísa samfelagssinni og hugsu um føroysk arbeiðspláss, aðrastaðni er tað alsamt meira vanligt at virkir og stovnar, leggja stóran dent á, at tey vísa samfelagssinni og brúka hetta sum eina positiva reklamu fyri teirra virksemi.

Sum nú er, verður onki gjørt frá almennari síðu, fyri at stimbra okkara egnu KT vinnu, hóast vit gera stórar iløgur í at útbúgva okkara fólk, enntá við so góðum úrslitið, at tey eru nóg eftirspurd langtuttan fyri landoddarnar. Tað er hugaligt at okkara útbúna fólk eru nóg eftirspurduttanfyri landoddarnar, tað hevði tó verið munandi hugaligari um vit sjálvi eftirspurdu teimum at gera ein mun í okkara egna samfelag.

8. mars – nú við bíligari luktilsi

Kristianna Winther Poulsen



8. mars er í hondum, og figgjarmálaráðharrin heldur dagin við at bjóða okkum biligt luktilsi. Sostatt hevði hann fyrst stuttum eina góða orsök til at strika avgjöld á handilsvörum fyri at fáa fólk at keypa meira. Og valið fall á at strika avgjaldið á luktilsi, kosmetikk og sápu, sum skal gerast bíligari, so at fólk keypa hesar vørur í føroyskum handlum, og ikki tá tey ferðast í útlandum.

So nú kunnu kvinnur í Føroyum hóast alt gleðast um, at vit fáa betri umstøður til at vera vakurt smurdar og anga væl.

Stakar mammur í fátækra váða

Síðani apríl 2013 hevur politiska skipanin havt eina greiða og vælgjörda heildarætlan um fólkaøkstur og fráflyting, har 37 ítökilig átøk eru lýst, sum kunnu

setast í verk fyri at venda samfelagsgongdini, so at fleiri fólk, serliga kvinnur, velja Føroyar til. Eitt av átøkunum, átak 14, ger vart við, at serliga stakir uppihaldarar ofta hava torført við at fóta sær í føroyska samfelagnum, tí at livikostnaðurin er so høgur. Í átakinum verður av hesi orsök mælt til serligan arbeiðsfrádrátt fyri stakar uppihaldarar.

Alt ov nógur søgur eru um, at stakar mammur við smærri børnum stinga í sekkin og flyta til Danmarkar, tí at her á landi er eingin móguleiki hjá teimum at breiðfóða sær og sín-um. Og heldur enn at hósast við bíligari luktilsi, átti figgjarmálaráðharrin at víst seg sum ein mann við visjónum og

tikið verulig stig til at lætta um sperda gerandisdagin hjá mammum og børnum í fátækra váða.

Avgjöld við skili

Figgjarmálaráðharrin hevur áður púrasta noktað at seta í verk differentierað MVG fyrst at fáa bíligari matvørur. Ein slík lógarbroyting, har prísurin á breiði, viðskera, mjólk og grønmeti kundi lækkað við upp til 25 prosentum, hevði eisini rokkið hagar, ið tørvurin er størstur – til teirra, sum hvønn einasta dag stríðast við at fáa endarnar til at røkka saman. Eg veit væl, at ein slík



Politisku avgerðirnar vanta um eina fiskivinnunýskipan

Eivín H. Jacobsen

Løgtingsmaður fyri Sambandsflokkinn



Tað hevur verið arbeitt alt samgonguskeiðið við einari fiskivinnunýskipan og kjakið tykist verða óendaligt.

Spurningurin er bara um nakað nýtt kemur fram. Tað eru gjørdar óteljandi fakligar frágreiðingar, skrivaðar greinar, hildnir almennir kjakfundir o.a., so fakliga og politiska grundarlagið fyri at koma víðari við einari veruligari nýskipan av fiskivinnuni, er til staðar.

Higartil eru kortini ongar politiskar avgerðir tiknar um nakað sum helst, soleiðis at arbeiðast kann víðari við hesari vinnu-politisku verkætlan, um at nýskipa fiskivinnuna.

Tað eru nógvatlit at taka um eina nýggja fiskivinnuskipan: veiðiloyvi, gildistíðir, uppboðssøla, heildarkvotur, eginkvotur, fiskidagaskipan kontra kvotuskipan, útlandskur ognarskapur og kapitalur í føroyskum fiskiførurum, øll veiða um føroyskan kaikant, fyri at nevna nøkur úr rúgvuni.

Seinastu dagarnar hava áhuga-verdar áskoðanir verið uppi og vent um virði, sum kundu verið tikin til lands. Virking av rávøru sum høvd og innvølur, sum verða blakað fyri borð fyri hundratals milliónir, og sum kundu skapa arbeiðspláss til nógv fólk og skapa eitt ikast til før-

oyska búskapin – treytað av, at lønsemið kann fáast í virksemið uppá sikt.

At framtíðin fer at krevja av okkum, at øll rávøra verður tikin til lands, skal eingin ivast í. Spurningurin um tann etiska partin, hvar ein knøpp milliard av heimsins íbúgvum ikki vita um matur og drekka verður á borðinum í morgin og har fleiri túsund tons av rávøru fara út gjøgnum lensiportrini á fiskiførurum, kann okkara partur av heiminum ikki liva við.

Vit hoyra, at Norðurlandaráðið raðfestir fiskivinnu og umhvørvi frammalaga nú Danmark hevur formanskapin. At stuðla gransking í bio-økonomi, er nakað okkara samfelag uppá sikt kann skora kassan uppá.

At lóggeva fyri uppboðssølu á landi er eisini viðkomandi at viðgera. Tað, sum hendir í dag, er tað, sum varð spátt fyri nøkrum árum síðan. Skip og virki komu at verða atknýtt saman aftur (vertikal integratión), og við hesari skipan sleppa marknaðarkreftirnar ikki at virka, men verða settar út av spæl. Øll fáa ikki móguleikan at bjóða uppá rávøruna (fólksins ogn) og tí er trupult at meta um prísurin er tann, sum marknaðurin hevði vilja givið fyri rávøruna.

Alt hetta eru áhugaverdir tankar um eina fiskivinnunýskipan, men fyrsta forteytingin fyri hesum er, at vit hava høvd, innvøl og aðra rávøru at selja og keypa á einari uppboðssølu. Okkara fiskastovnar undir

Føroyum, serliga toskur og hýsa, eru søguliga sera illa fyri, og hava verið tað í longri tíð. Nú er ikki bara tørvur á umsitingarætlanum, men endurreisingarætlanum (ein kreppustøða).

Havstovan hevur gjørt eina nærri lýsing av fiskasløgunum, toski, hýsu, upsa og longu. Støðan hjá toski hýsu eru sera vánalig, men er hetta ikki nakað nýtt. Seinastu árin hava ávaringar verið um, at hesi fiskasløg eru í undantakstøðu, og at tað ikki er ráðiligt at hava ein so lítlan gýtingarstovn.

Hóast veiðutrýstið er minkað nakað, er lítið sannlíkt, at gýtingarstovnarnar fara at hækka uppá eitt hóskandi støði næstu árin. Høvuðsorsøkin er, at tilgongdin hevur svikið í fleiri ár, tó at hon er nakað betri í 2014.

Hvør er so orsøkin? Skulu vit í framtíðini hava eina fiskidagaskipan fyri heimaflotan, sum vit hava havt í skjótt 20 ár, har stovnarnir bara hava verið niðurgangandi, ella skulu vit fara aftur til kvotur, sum vit ikki fingur roynt til fulnar, tí politiska skipanin hoknaði undir trýstinum frá vinnuni. Tað er alt, sum bendir á, at fiskidagaskipanin als ikki er sjálvregulerandi og elvir til ovfisking. Tað eru sera fá lond í heiminum, sum brúka fiskidagaskipanina.

Tað eru fleiri og fleiri, ið seta spurnartekin við okkara fiskidagaskipan. Ein, sum hevur sett spurnartekin við hesa skipan, er fyrrverandi stjórin á Havstovuni,

skipan hevði kostað, men við einum vilja til at gera mun fyri øll og ikki bara fyri tey fáu og vælbjargaðu, kann hon setast í verk við at frítaka nakrar gerandisvørur í senn fyri MVG, meðan figging verður funnin í stóra kassanum. Tí nógvir lókir gera stórar áir.

Javnstøðuavbjóðingin

Hjá nógvum kvinnum er neyvan hugsingur um at velja, um tær skulu keypa luktilsi í útlandinum ella í Føroyum. Millum annað tí at munurin á inntøkum hjá kvinnum og monnum er stórir, og eingi tekin eru í sól og mánað um, at hesin munurin minskar.

Vónandi síggja vit skjótt ein veruligan vilja frá landsins ráðandi til at taka samansettu javnstøðuavbjóðingina í størri álvara.

Góðan 8. mars øll somul.

Hjalti í Jákupsstovu. Hann vísir á, at hvørki tann politiski ella tann vinnuligi parturin hava sæð annað enn tað stuttskygda gevinstin, við tí úrsliti, at veiðutrýstið hvørt ár er vaksið og fiskastovnarnir er vorðnir minni fyri hvørt ár.

Fyrrverandi stjórin mælir beinleiðis til at fara aftur til kvotur, har ein óheftur stovnur - leysur av vinnupolitiskum áhugamálum - við ráðum frá ICES, Havstovuni og øðrum, ásetur kvotur.

Hetta eru áhugaverd sjónarmið. Vit kundu byrja við upsafiskiskapinum og einari umsitingarætlan, har vit lögdu um til kvotur og gjørdur okkara egnu royndir og tilgitingar, og síðan komi til eina niðurstøðu um, nær toskur og hýsa eisini skuldu verið partur av einari kvotaskipan. Hetta hevði eisini havt við sær, at iløgur vórðu gjørdar í nýggj vinnutól í heimaflotanum.

Jú fyrr, okkara fiskastovnar koma fyri seg aftur, og tað verður bara gjørt um lurtað verður meira eftir lívfrøðiligum tilmælum, jú meira, verður av rávørum, sum kann fara yvir eina uppboðssølu.

Tað, sum bíðað verður eftir, eru politiskar avgerðir og breiðar semjur – og ikki fleiri fakligar frágreiðingar og greiningar. Vinnan hevur ein tørv á og eitt krav uppá at vita, innan hvørjar karmar henda skal planleggja rakstur og iløgur komandi árin.